

MAGYAROK NAGYASSZONYA

Diós István * A szentek élete

Otóber 8.

Röviddel II. János Pál pápa második lengyelországi zarándokútja előtt az egyik budapesti buszmegállóban középkorú házaspárral találkoztam, térkép volt a kezükben, s meglehetősen tanácstalanul tanulmányozták... Kérdésemre, segíthetek-e valamiben, idegenszerű kiejtéssel beszélt német nyelven adták elő tájékozási nehézségüket. Miután elmagyaráztam nekik a helyes útirányt, a busz indulásáig maradó néhány percben beszélgetés alakult ki köztünk. Kiderült, hogy lengyelek és sietnek haza, mert lakóhelyükön, Poznanban akarnak lenni, mire a pápa odalátogat... Szóba került Czestochowa is, és egyszerre csak nekem szegezték a kérdést: -- Hol van a magyarok nemzeti kegyhelye?

Zavarban voltam, de végül is kénytelen voltam megmondani, hogy hazánkban vannak Mária-kegyhelyek minden egyházmegyében, de egy országos jellegű „sanktuarium narodowe” (nemzeti kegyhely) nincsen. El lehet gondolkozni azon, miért van ez így... Bizonyára szerepet játszik benne a török hódoltság kora, amikor az egyházi szervezet és közigazgatás éppen az ország központi részén ment tönkre. Ezt a hiányt ellensúlyozza az a tisztelet, amellyel minden kor és hely katolikus magyarja hódol Szűz Mária mint Nagyasszonya előtt. Kevesen gondolnak talán arra, hogy az „asszony”, s így a „nagyasszony” szó nyelvünknek még pogány kori rétegeből való... A magyar nyelvbe az alán „achszin” szó kerülhetett át a 8. század táján, amikor szorosabb kapcsolatok lehettek az előmagyar törzsek és az alánok között. Az ő nyelvükben a jelentése ez volt: úrnő, fejedelemasszony. A Halotti Beszédben még így olvassuk: „vimagguc szen achscin mariat”. Később elhomályosult a fejedelmi jelentése, s nyilván ezért adhatták hozzá a fokozó a nagy Ő jelzőt... (A m. nyelv történeti szótára. I. k. Bp., 1967. 189. lap).

Mennyei fejedelemmőnek tisztelhetők tehát Máriát az első Krisztus hitére tért magyarok, és megerősítette őket e hívő tiszteletükben Szent István király, amikor elmerülve a gondban, hogy kire maradjon halála után az ország, a nép s az egyház vezetése, istápolása, Szűz Mária oltalmába ajánlotta önmagát és királyságát. E természetfeletti kapcsolatot Mária és hazánk népe között a Szent István halálát követő belvillongások sem tudták elhomályosítani, és Szent László, a lovagkirály uralkodása idején új virágzásba borult. Tatárral, törökkel szemben egyaránt Jézus és Mária nevét kiáltva védte életét, hitét és övét a középkor magyarja, mikor pedig az 1683. szeptember 12-én, a Bécs melletti Kahlenbergben lezajlott csatában visszaszorították a török szultán seregeit, megkezdődhetett a magyarországi török uralom főszaolása.

1693-ban I. Lipót király a török alól folszabadulás emlékére, hála jeleül megismételte az ország Szent István-í folszajlását a Nagyasszonynak. Az egyházi élet újjászervezésében ismét nagy szerepet játszott a „mindörökké áldott Nagyasszonyunk”.

XIII. Leó pápa 1896-ban, a magyar millennium alkalmával az akkori esztergomi primásérsek, Vaszary Kolos bíboros kérésére mint külön ünnepet engedélyezte Magyarország részére Nagyasszonyunk ünnepét. Eleinte október 2. vasárnapján ünnepelték. X. Szent Pius pápa tette át október 8-ra. A II. Vatikáni zsinat után áthelyezte a Magyar Püspöki Kar szeptember 12-re, de 1984-től ismét október 8-án üljük.

Mi magyarok elsőként, de nem egyedül tiszteljük Nagyasszonyunknak, azaz nemzeti Patrónánknak a Boldogságos Szűz Máriát. Hogy csak néhány más országot említsünk: Bajorországban 1620-ban, a fehérhegyi csata után kezdtek nemzeti Patrónaként tisztelni Máriát, s 1916-tól ünneplik. Franciaországot XIII. Lajos király ajánlotta Máriának 1638-ban, és Nagyboldogasszony napján emlékeznek rá. Ausztriát III. Ferdinánd ajánlotta föl Máriának, 1647-ben; ők december 8-án ünneplik. Lengyelország Királynőjévé János Kázmér király nyilvánította a Szűzanyát 1656-ban. 1754-ben a Mexikói Alkirályságot, 1821-ben Mexikót, 1910-ben egész Latin-Amerikát a Szűzanya oltalma alá helyezték. XIII. Leó adta jóváhagyását ahhoz, hogy a Szűzanyát Katalónia és Dél-Ázsia Patrónájaként tiszteljék, valamint, hogy az angol püspökök 1893-ban folszajlják Angliát, melyet attól fogva Mária hozományának tartanak.

Legismertebb Mária-énekünk e szavakkal kezdődik: „Boldogasszony Anyánk, régi nagy Pátrónánk!” A boldog jelző nemcsak a latin „beata” egyszerű fordítása... Már a 13. században jelentése volt e szónak a gazdag; a múlt század végén pedig az áldott, a terhes állapot jelzésére is használták. Ma nem a csatatereken dől el a magyarság jövője, hanem a szülészeti osztályokon! És azokban az otthonokban, családokban épül tovább, ahol a szülők a mindennapi kenyér mellé hitük, reményük és szeretetük bőségéből, gazdag, egyre megújuló tartalmából tudnak és akarnak adni gyermekeiknek.

„Áldott Nagyasszonyunk!... Vedd pártfogásodba a magyar apákat, hogy keményen állják a nehéz idők küzdelmeit, és állhatatosan viseljék az élet terheit. Oltalmazd és erősítsd meg hivatásuk szeretetében a magyar anyákat, hogy gyermekeikben hűséges és igaz polgárokat neveljenek az Anyaszentegyháznak és drága magyar hazánkunknak. Terjeszd ki anyai oltalmadat hazánk ifjúságára, hogy beváltsák azt a szép reményt, amellyel minden magyar szem feléjük tekint”.
(Hozsanna, Bp., 1981. 72.)

Istenünk, ki a Szeplőtelen Szűz Mária közbenjárására nemzetünket számtalan jótétéménnyel halmoztad el, engedd kegyesen, hogy akit Szent István királyunk példája szerint Nagyasszonyunknak tisztelünk a földön, annak örök társaságában örvendhessünk a mennyben!

[FORRÁS * Diós István * A szentek élete](#)